[1]भल्लः-भल्ली, [2]भल्लूकः, [3]भल्लनः, [4]भल्लटः, इमानि रूपाण्यधिकान्यत्रेति विशेषः। ल्युटि-[A]भल्लनम्।

(1151) "भष भर्त्सने" (I-भ्वादिः-695. अक. सेट्. पर.)

'भर्त्सनम्=श्वरवः, यतस्तत्रैवायं (धातुः) प्रसिद्धः।' इति मा. धा. वृत्तिः। क्षीरस्वामी तु कुत्सितशब्दकरणार्थकत्वमस्याह। 'भष् बुक्के पिशुनोक्तौ ....॥' क. क. द्रुमे (श्लो. 320) भाषकः-षिका, भाषकः-षिका, बिभषिषकः-षिका; बाभषकः-षिका; इत्यादीनि सर्वाणि रूपाणि भौवादिककषतिवत्, (179) ज्ञेयानि। [5]भषः-भषी, [6]भषकः-भषिका, इमानि रूपाण्यधिकान्यत्रेति विशेषः। [B]भषन्।

(1152) "भस भर्त्सनदीप्त्योः"

(III-जुहोत्यादिः-1100. अक. सेट्. पर.) छान्दसः। [अ]

---

1. भल्यते हिंस्यतेऽनेनेति, 'पुंसि संज्ञायाम्—' (3-3-118) इति घः। 'हलश्च' (3-3-121) इति वा घञ् प्रत्यये रूपमेवम्। भल्लः=आयुधविशेषः। 'जातेरस्त्रीविषयादयोपधात्' (4-1-63) इति स्त्रियां ङीष्प्रत्यये भल्ली इति रूपम्।
2. 'उल्लूकादयश्च' (द. उ. 3-16) इति ऊकप्रत्यये रूपमेवम्। भल्लूकः=ऋक्षः।
3. 'अनुदात्तेतश्च हलादेः' (3-2-149) इति ताच्छीलिको युच्प्रत्ययः।
4. बाहुलकादौणादिके अटप्रत्यये रूपमेवम्। भल्लते=परितो भाषतेऽयमिति भल्लटः=कविविशेषः।
5. पचादिषु (3-1-134) भषट् इति पाठात् टित्त्वेन स्त्रियां 'टिड्ढाणञ्—' (4-1-15) इति ङीपि भषी इति रूपम्।
6. 'क्वुन् शिल्पिसंज्ञयोः—' (द. उ. 3-5) इति क्वुन्। स्त्रियां टापि 'प्रत्ययस्थात्—' (7-3-44) इतीत्वम्।

A. 'मामल्यमानं स्मितमल्लिकावलीमाभाल्यदैत्याधिप भल्लनोद्धुरम्।' धा. का. 1.64

B. '....रेषोऽन्यान् भषतो नमोऽस्तु कमलाकोष्णस्तनं जोषते॥' धा. का. 1.87.

(अ) धातुपाठेषु सर्वत्र '—भर्त्सनदीप्त्योः' इत्येवास्य धातोरर्थनिर्देशो दृश्यते। परं तु निरुक्ते (5-46) 'बभस्तिरत्तिकर्मा।' इत्युक्तत्वात्; तथा, 'हरी इवान्धांसि बप्सता।' (ऋ. वे. 1-6-28-7) इत्यत्र यास्केन 'हरी इवान्नानि भुञ्जाने।' इति व्याख्यानात्, सायणभाष्येऽपि 'भस भक्षणदीप्त्योः।' इत्येवात्र (ऋ. वे. 1-6-28-7) धातुस्वरूपोपादानाच्च 'भक्षणदीप्त्योः' इत्येव पाठः प्रामाणिक इति, भर्त्सन-भक्षणशब्दयोः प्रायस्तुल्यश्रुत्या पाठभेद इति वा प्रतिभाति।